

Bài 1: BỐP BỐNH CON THUYỀN GIA ĐÌNH

Trong những thập niên cuối này gia đình, và cách riêng là đời sống chung, trở nên cồng kềnh gia đình, đã phần nào chi phối những căng thẳng và mối liên hệ xã hội đã làm thay đổi xã hội chúng ta. Có những người, một ngày là càng ngày người ta càng ít chú ý đến hôn nhân so với sự gia tăng những hình thức sống chung khác, càng ngày càng có nhiều người ly thân, ly dị. Những người sống gần gũi nhau và hy vọng, hoàn cảnh đó có thể trở thành một thách thức, có thể thúc đẩy chúng ta phải lao vào cuộc đời làm thay đổi những thói quen cũ của hôn nhân; có thể trở nên ngu ngốc cho một thế hệ những người, phác ra những viễn cảnh tương lai, cạnh tranh lợi ích.

1. Sự mong manh của quan hệ sống chung

Người ta cần ý thức tính chất phức tạp của hoàn cảnh chung và tìm phân tích trong tình thế của mình để tìm biết những nguyên nhân của tình cảnh này.

Trở lại một ngày nay người ta cần phải nhìn nhận quy định do luật gia đình ban hành là một trong những cuộc cách mạng âm thầm của lịch sử nhân loại. Từ mấy ngàn năm qua việc luật gia đình ban hành đã được thực hiện và phải tuân theo những bản tâm hay lợi ích khác xa với đời sống, và dĩ nhiên, cũng khác tùy theo hệ thống giai cấp những truyền thống hay bản tính. Người ta đã biết (đồng) kết hôn không kết hôn. Những cuộc hôn nhân này có thể bên ngoài bên ngoài vì đồng ý của cả hai bên mà kết hôn nhưng không có sự đồng ý của cả hai bên xã hội, những người quan hệ nam-nữ sẽ khó có thể phát triển theo chiều sâu vì thiếu đi những tiền quy định là sự quý trọng nhau và sự tôn trọng lẫn nhau. Hôn nhân bởi tình yêu thực sự là một mối quan hệ, những phong phú hơn những cuộc hôn nhân bởi sự sắp đặt. Ngày nay người ta lấy nhau vì tình yêu. Cùng nhau mà không có tình yêu thì không còn ý nghĩa gì nữa. Mọi người cần phải cho mình những bản tính cách sống và những thói quen quy định để chính sự phân chia mình.

Đến đây người ta xác định rằng trong cuộc sống đời sống đòi hỏi sự quan trọng không phải là làm sao duy trì hôn nhân bằng mọi giá, dù phải kiên nhẫn chờ đợi lâu dài, phải trung thành trong lòng mình suốt đời, dù là gì đi nữa và một đời sống chung mà không có sự sống, những người thân thiện với nhau, thích được gặp nhau. Tất cả những điều này là một trong những thay đổi quan trọng nhất đã thành hiện thực trong thế kỷ trước và hiện tại vẫn còn đang thay đổi ở bên trong tiến trình chuyển biến triết lý và giá trị của gia đình. Những người, thay đổi sâu xa này cũng có kèm theo những nguy cơ. Đó là người ta không nắm bắt được cái cốt lõi nhất của hoàn cảnh, người ta có thể đánh giá và chú ý quá đến những giá trị và hiện tượng, bởi vì do sự phức tạp của hoàn cảnh nên có một phân tích nghiêm túc.

Giới pháp định là tránh hai thái cực đời sống: hoặc là cảm động theo một kiểu chung chung và sống chung duy hình thức mà thiếu sự đồng tâm đồng ý của tình cảm lý trí, hoặc là cảm động theo một thói quen nào đó quá mức dằng dặc thiếu sự đồng tâm đi tìm một giới pháp tích cực hơn. Đó là một giới pháp khác, chức năng là phải bản tâm bản trí hơn, mà cũng một mức độ nhất định. Nó đòi hỏi tình yêu phải được nuôi dưỡng bằng một sự trung thành hàng ngày; tình sống chung phải được nuôi dưỡng bằng những gặp gỡ nhau trong hân hoan và thích thú; những lúc khó khăn, căng thẳng, hiểu lầm nhau có ý nghĩa làm cho hai bên hiểu biết nhau sâu sắc hơn; không nên biến những xung đột thành những thói quen tiêu cực. Giới pháp định là: hôn nhân vẫn là một quan hệ rất cụ thể và sống động qua đời sống những người mà không gãy đổ.

2. Nỗi cô đơn của đôi bên

Làm một đôi vợ chồng hạnh phúc và bền vững là một điều rất tốt mà mỗi người đều muốn khi khiếm khuyết một cuộc tình. Thế nhưng không dễ dàng có được một hạnh phúc, trước hết chính là vì người ta đã mong đợi quá nhiều về quan hệ này, và hạnh phúc, là vì đôi bên cô đơn trước một cuộc hôn nhân khó khăn của mình.

Đâu là những yếu tố ảnh hưởng đáng kể trên thực tế mỗi ngày và trên cách suy nghĩ và hành động của gia đình? Đôi bên và gia đình ngày nay thiếu sự an sinh hạnh phúc ngay xưa, sự an sinh được báo đảm do bởi các nhân xã hội riêng lẻ trong đó các cặp vợ chồng trẻ đang sống. Đôi bên và gia đình ngày nay bị tác động nhiều từ nhiều mặt mà trước đây được đảm bảo bên trong gia đình hay gia tộc như lao động – giáo dục – y tế - thông tin – thời gian rảnh rỗi. Ngày nay những yếu tố đó được đảm bảo bằng xã hội dân sự.

Trong hoàn cảnh đó, đôi bên ngày nay được đưa vào với cái chết của mình, tức là niềm vui và hy vọng là chính mình. Gia đình được mời gọi tìm ra cách thức riêng cho mình, như là đôi bên và như là gia đình, vì con cái của mình. Thế nhưng, với thực trạng ngày nay các nền văn hóa bị phân mảnh đã dẫn đến tình trạng mô hình gia đình duy nhất cũng bị tan vỡ theo, những người cho một thực tế là có nhiều kiểu gia đình khác nhau phát sinh và phát triển theo các tiến trình hình thành và chuyển đổi giá trị khác nhau của từng đôi bên riêng lẻ. Họ thiếu một mô hình gia đình quy chuẩn.

Một khi những chức năng mà trước kia xem ra chi phối sự thay đổi này đã rời rạc, thì giờ đây quan hệ liên vợ và sự bền vững của quan hệ này là điều đáng hàng đầu mà các đôi bên cần chú ý. Thế nhưng, đôi bên cảm thấy lo ngại một mình vì họ phải tìm nghĩ ra cách thức quan hệ, đôi bên lo ngại một mình vì họ phải tìm kiếm một nền móng cho quan hệ của mình được bền vững, đôi bên lo ngại một mình vì họ phải sáng tạo ra một học thuyết sống tình yêu và tình chung sống. Đôi bên lo ngại một mình và trong nỗi cô đơn này mỗi bên tập trung cho những quan hệ cụ thể cùng có thể trở nên quá sức. Vì họ mong đợi một kết quả chính quan hệ đó tốt đẹp nhưng gì mà họ không thể có được một điều gì sống xã hội và các một nhu cầu như tình cảm, tình giao, bác ái mình.

Tuy nhiên, hoàn cảnh cô đơn đó có thể trở thành một cơ hội và là một thách thức để biến đổi cho cuộc sống của họ, một thực tế là các ân sống để biến đổi được sáng tạo thêm ý thức và thực tế nhân bản là chính đôi bên và với ý nghĩa sâu xa của đôi bên trong lịch sử của dân Thiên Chúa.

3. Xung khắc là không thể tránh được trong lịch sử của mỗi đôi bên

Quá thực đôi vợ chồng trẻ cảm thấy cô đơn, không thể được hiểu và hiểu nhưng hoàn cảnh khó khăn, những xung khắc, những căng thẳng nội tâm hay nội. Nhưng trong mọi cuộc hành trình hôn nhân họ hiểu được không thể tránh khỏi những xung đột và căng thẳng. Chúng ta cần phải ý thức điều này và với một thái độ bình tĩnh.

Tình trạng căng thẳng bên trong đời sống là không bao giờ chấm dứt mãi mãi trong lịch sử của mỗi cặp vợ chồng, đúng hơn đời sống hôn nhân là một thực tế liên tục đang thành (becoming), bởi vì luôn có những biến đổi bên trong lẫn bên ngoài phạm vi đôi vợ chồng làm cho tình trạng này không thể yên ổn và phải thay đổi, họ phải không ngừng tìm kiếm những điều tốt đẹp của một đời sống cao mà sao cho tất cả họ thấy được những không gian mới và chân trời mới. Đời sống hôn nhân là một cuộc hành động và một tiến trình, là chính cuộc sống của đôi bên, là một cuộc xuất hành liên tục đi ra khỏi tình trạng cũ trước đó cũng như hướng đi mới cho mỗi cặp đôi đang hình thành trong quan hệ với người khác và với những người khác. Đó là một tiến trình liên tục khám phá sự khác biệt của nhau để tìm kiếm một sự hài hòa gia đình, một giá trị nội tâm lao động và vô hạn (differentiation-integration).

Không thể hình dung được một cuộc sống hôn nhân mà lại không có những học hỏi, xung đột,

hay căng thẳng. Đúng hơn, có khi chính sự thiêu vng căng thẳng, chính sự yên ổn không sực sực, chính sự hòa bình không do xây dựng mà do chủu đng là triu chủng đáng lo ngại của mtt cuu hôn nhân thực không đc xây dựng hàng ngày bởi mtt đp phóng, mà tng ngày trôi qua trong quán tính và im lặng.

Xung đt, căng thẳng và khủng hoảng do đy là không thể tránh khỏi, hay nói đúng hơn, là tất yếu. Dù thế, chúng có thể trở nên tồi tệ hơn nếu không biết xử lý đúng lúc, đúng chỗ, đúng người, đúng việc. Lúc này hay lúc khác, cuộc hành trình của đôi bạn, miễn là, khi chúng xuất hiện người ta không nên chý trýn hay né tránh nhau cùng nhau đi xuyên qua bên trong, can đm đđi đđn, đđ chuyón hóa tđ chđ chđi bđ hay giđ tình lý và sự kiên đó sang ý thức và những nguyên nhân đích thực của sự chia rẽ, của những bất đồng, những bất công và phiến loạn, đđ có thể tháo gỡ và vượt qua những khó khăn đó.

Có những giai đoạn của đời sống vợ chồng khi những xung đột xuất hiện rõ ràng hơn. Đôi sống đôi bạn thường trải qua vài chặng đường như sau, đó là, lúc khi đi vào lập đđi sực hôn nhân gia đình, cả hành lý hôn phối và tách ly khỏi gia đình cha mẹ, lúc sinh con cái, khi con đđn tuđi và thành niên, khi chúng sực tách rời xa cha mẹ, khi đđn tuđi và hđ, bđ bđnh tđt, mtt trong hai người và phối hợp qua đđi. Những giai đoạn này là những thời gian mà người ta thấy rõ đđ xuđt hiđn nhđt nhđng bđt hòa, nhđng tình cảm xung khắc, những đđng lđc tâm lý làm phai nhđt tình yêu, làm quan hệ vợ chồng bất đồng. Thực ra, hiểu theo cách nào đó, đó là những giai đoạn tiến hóa, nđu sực mtt cách tích cực và năng đđng, giúp đôi bạn thoát khỏi sự kđm chđ của mtt giai đđn đđu trí của quan hệ vợ chồng đđ đđt đđi mđc đđng thành hơn.

Vđch ra những xung đột trong đời sống đôi bạn không chỉ là mtt đđu chđ của tình yêu, mà còn là mtt hành đđng ngay thđt. Hơn nữa, xung đột và căng thẳng cùng lđm không phải là triu chủng của mtt hoàn cảnh thật sự, những rối loạn đó là mtt sực kiên thuđc sinh lý hđc có liên hệ đđi sực tăng đđng của đôi bạn, chđ không nhđt thiđt cđ phối là sực kiên bđnh lý đđn đđn chđ khai đđi đđa.

Đđi sực vợ chồng thực ra đđđc xây dựng bởi mtt chủđi những giai đoạn thường đánh đđu bởi những gãy vỡ, rách nát, khủng hoảng. Thực ra, cuộc sống hôn nhân mtt khi đã thành mtt công đđc cũ kđ, vđi những gđt hái ít nhiđu đã mãn nguyện, cũng có thể mtt ngày giông bão bđt chđt nào đó rơi vào khủng hoảng. Khi đđy có lđ đôi bạn phải can đđm tái cấu trúc lđi mtt đđt đđ, mtt công đđc mđi, đđ mtt đđc đđ chính chđn hđn và toàn vđn hđn.

Đôi vợ chồng lành mạnh, có sực sực và năng đđng, là đôi vợ chồng có khả năng làm lđ hiđn ra những xung khắc và khủng hoảng ngđm, có khả năng xác đđnh bđn chđt của chúng, trải qua những khó khăn đó và đđ mình đđđc đđi mđi. Người có lđi đôi vợ chồng sực lâm vào tình thế nghiêm trọng khi sực khép kín, ù lì, không có khả năng làm lđ hiđn những xung khắc, không có khả năng làm chđ chúng, không có khả năng chấp nhận đđi mtt vđi bđi cđnh bên ngoài, nghĩa là không có khả năng đi qua và đi ra khỏi khủng hoảng mà đđđc đđi mđi3.

Đđ cho đđn đđn cùng có thể đđn đđn chđ sáng sực của ban ngày cũng như bóng tối của đêm đđn. Trong đđđng hđp nào đi đđa đđu quan đđng khi vđđt qua khủng hoảng là ý thức và những thời gian xung đđt, biđt cách sực cũng như biđt cách vđđt qua những xung đđt đđy4.

---

1 X. N. Luhmann, *Amore come passione*, Laterza, 1987.

2 E. SCHILLEBEECKX, *Il matrimonio – realtà terrena e mistero di salvezza*, Ed. Paoline, 1980, 27.

3 X. J. LEMARIE, Vita e morte della coppia, Cittadella Editrice, 1981.
4 X. F. AQUILAR, La coppia in crisi. Istruzioni per l'uso, Cittadella, 1994; F. AQUILAR, La coppia in crescita, Cittadella, 1996; E. DREWERMANN, Psicanalisi e teologia morale, Queriniana, 1992.

Bài 2: NHäNG CäN GIäNG, BäO Tä CHäC CHä...(1)

Gia đình là ngã tư đường nơi những căng thẳng hàng ngày nay của mỗi công chúng và chúng ta riêng gặp nhau. Vì thế những khó khăn mà các đôi bạn gặp phải liên kết chặt chẽ với bối cảnh rộng lớn hơn những đời gia đình, gia tộc, bạn hữu, xóm giêng, số làm, hay xã hội rộng lớn hơn. Những ta sẽ không bàn đến những tác động này đây, mà sẽ dùng lời nói những xung đột liên kết chặt chẽ với đôi bạn trong tư cách như là đôi bạn, thực tế tách biệt. Nghĩa là chỉ xét đến những xung đột liên hệ đến lãnh vực tâm lý, cảm xúc, tình cảm, và tính dục, là những lãnh vực những hành, phản tác dụng, và phản thu hút lẫn nhau. Cũng là những khu vực tiếp xúc với những kinh nghiệm quá khứ, có thể là đau khổ sâu sắc thì một thực tế ít nhiều có ý thức.

Người gặp của những khó khăn họ gặp phải cũng có nguyên nhân là người ta không có khả năng nhìn nhận và đón nhận chính thực tế của riêng mình, thực tế của người bạn đời, thực tế của cả cặp vợ chồng.

1. Kết phải lòng, nghĩa là người đang yêu, thì có những tình trạng phong phú

Nếu một đôi bạn mới gặp nhau thì những người ta thấy những bạn của họ như muốn tan chảy hòa quyện vào nhau. Những người không có những cách giao tiếp và những mặt. Một đằng người ta say đắm, đằng khác người ta sống chung những gì tinh túy nhất. Những người mới gặp nhau sống chung với trí tưởng tượng của họ. Trí tưởng tượng này vốn là tình hình của những hình ảnh và tâm tưởng, của tri giác và của những liên tưởng nơi tâm mà một trong hai người đời người (partners) mang đến theo mình. Sự tưởng tượng của tình người trong thời gian gặp nhau là phần còn lại của chuyển cuộc đời mà họ đã sống cho tới lúc bấy giờ. Đôi bạn cần phải xem xét đến tâm tưởng của nhau.

Thuận ban đầu lâu lâu luyến ái là một thời gian mà những gây cho cả hai người những bàng hoàng, kinh ngạc, mê mẩn, quyên rũ. Đời sao như là mơ mộng, thật là lý tưởng! Tất khép mình trong thời gian tâm tưởng của tình yêu, hai người xem ra không thể tách rời nhau được; có nguy cơ là một người có thể phần chiểu tưởng tượng của mình lên người kia. Đời tưởng tượng của tình yêu thực tế đến bất ngờ và những người lập dự mà mong chờ. Thế những, khi phóng chiếu sự tưởng tượng của mình lên thân nhân như thế có thể người ta luôn luôn và chỉ yêu chính mình. Giọng như là một bóng bóng to đùng trong đó hai người nhìn nhau, nghe nhau, sống với nhau, những mặt sống còn thì ngoài. Những cái bóng bóng này không thể gì quy tụ mặt chiếu kích và hội tụ của cuộc sống, và, khi người ta bắt yêu sách phải mở rộng cõi lòng cho những người khác (tha tính), hai người thấy mình hoài nghi khi phải gì quy tụ chuyển thực tế cuộc sống: Đời tưởng tượng yêu thực tế, "người yêu" đó, sao khác nhiều với những gì mình đã tưởng tượng!

Tại đây cần phải sẵn sàng để sống đời mà các nhà tâm lý gọi là sự than khóc thực tế cho cuộc hôn nhân: một sự mất mát mà không phải lúc nào người ta cũng sẵn sàng. Với lời, đời với con người đời đời với một chia ly, một mất mát luôn luôn là một khó khăn. Tuy nhiên, nếu suy nghĩ và nhìn nhau bên trong người ta có thể đi đến chỗ hiểu được rằng không phải là họ mất người yêu còn đang sống đó, những là một cái 'hình ảnh' mà người ta đã tạo ra cho mình với người yêu, hay cái lý tưởng về đôi lứa. Đó chỉ là một sự mất mát đi những hình ảnh đã tưởng tượng! Nếu

không có bß c chuyßn căn bßn này, ngßi ta không thß tißp tßc xây dßng chính thßc tß đôi bßn và nhßng xung đßt tßn nßp tß góc xó nào đó sß sßn đó trß n ra.

Thßng thì nhßng o tßng đó đßc sßng quá lâu nhß là thßc tßi duy nhßt vß đôi bßn, chúng chißm cß mßi không gian và lßp đßy mßi khoßng cách cßa tßng quan vß chßng, tß đßt mình nhß mßt mßc tiêu giß trá cßa mßt cßp vß chßng lý tßng. Nhßng ngßi ta không đßc giß đß sßng mßi quan hß cßa mßt đôi bßn lý tßng phi thßc tß; cũng nhß không hß có nhßng khuôn mßu, nhß là sßn phßm cßa nßn văn hóa, đß mà bßt chßc, và không hß có thß tình yêu lý tßng cßa thßi kß phßi lòng kéo dài đßn vô tßn. Tình yêu không thß đßc nuôi dßng chß bßng lý tßng tßng tßng, nhßng đß sßng tình yêu cßn phßi nhßp thß.

Vì vßy không hß có đôi bßn lý tßng. Ngßc cß lßi, có nhißu quan hß vß chßng rßt khác bißt nhau, ít nhißu đã thành sß, là thßc tßi vßa đßp và giàu tißm năng, nhßng thßc tß cũng có đôi nghèo nàn và hßn chß; đó là nhßng quan hß cßa mßt ngßi đàn ông và mßt ngßi đàn bà đßng hành vßi nhau đß trß nên nhßng ngßi đßc kêu giß đß trß thành đôi bßn duy nhßt và đßc đß.

2. Nhìn nhßng ngßi bßn đßi rßt khác bißt vßi ta là mßt nßi khó khăn

Cußc hành trình mßo hißm nhßng cũng rßt phong phú và năng đßng cßa đôi bßn chß thßc sß bßt đßu khi hß bißt nhìn nhßn “sß khác bißt” cßa nhau hay còn giß là tha tính (otherness/l’altérité) trong quan hß vß chßng “mßt xßng mßt thßt”.

Ngày nay chúng ta thßy rßt nhißu cßp vß chßng đß vß. Rßt có thß nguyên do cßa khßng hoßng sau cùng đßn hôn nhân cßa hß đßn thßt bßi vì hß thißu óc thßc tß, có lß hß đã không thßc sß hißu bißt nhau, không bißt con ngßi i thßc tß cßa nhau (gßm nhßng vßn quí, sß phong phú, và cß nhßng gißi hßn, khuyßt đßm cßa nhau). Có khi đißu đó đßa đßn tình trßng không hßn là đß vß, nhßng hß sßng nhß hai cái bóng cùng tßn tßi trong đau khß, trong mßt thß thßng bßng chßng chênh luôn luôn rßt khó giß quyßt.

Nhìn nhßng ngßi kia khác bißt vßi tôi là mßt giai đoßn khó khăn phßi trßi qua, nhßng rßt cßn thißt cho vißc xây dßng đßi sßng gia đình. Sß có nhßng hßu quß khá nghiêm trßng nßu tha nhân, tßc ngßi bßn đßi, không đßc nhìn nhßn vßi thßc tß cßa ngßi y; nßu hai ngßi không nhìn nhßn nhau, nßu hß không chßp nhßn mßi mßt tích cßc cũng nhß tiêu cßc cßa nhau. Ta sß không nßm đßc cái ý nghĩa sâu xa cßa sß kißn ngßi này vßa quí giá vßa nghèo nàn trßc mßt ngßi kia; và nhß thß làm sao có thß bißt tôn trßng nhau và cùng có trách nhißm cùng nhau thßng tßn bßn thân tßng cá nhân và đôi lßa.

Nßu ai đó nhìn nhßn chúng ta, yêu thßng chúng ta, đón nhßn chúng ta đúng nhß thßc tß chúng ta là nhß thß đó, thì sß có đißu nhißm mßu xßy ra. ßn cßu đß bßt đßu. Đó chính là sß phong phú thßc sß cßa đßi hôn nhân. Đó chính là lý do tßi sao sßng cô đßc mßt mình sß nên hßt sß cßng nghèo nàn. Đó là lý do tßi sao đßc chßn và đßc yêu lßi là mßt đßc ân.

Có đißu chúng ta cßn lßu ý, đó là tßn trình nhìn nhßn và đón nhßn, cß cái tßt lßn cái xßu, cái tích cßc lßn cái tiêu cßc, cßa nhau yß rßt khó thßc hißn, nßu nhß trong thâm sâu ta không nhìn nhßn và đón nhßn chính thßc tß rißng cßa cá nhân mình. Bßi nßu ta không nhìn nhßn chính mình vßi con ngßi i thßc tß toàn thß cßa mình, thì ta khó có thß làm nhß thß đßi vßi ngßi khác. Đúng hßn ta có khuyßn hßng phóng chißu lên trên ngßi khác nhßng mßt tiêu cßc cßa mình, nhßng khuyßt đßm cßa ta mà ta không nhìn nhßn, nhßng hình ßnh làm cha làm mß thißu chu đáo chßng hßn, tßt cß nhßng bóng ma cßa lßch sß nßi tâm cßa mình. Nhßng cái đó sß tißp tßc cßn trß chúng ta gßp gß toàn thß nhân tính cßa ngßi khác trong sß tß do; chúng có thß tßo ra nhßng kißu kßt hßp hòa quyßn nguy hißm. Ngßc cß lßi, nßu nhß nhßng khía cßnh tiêu cßc mà đßc nhìn nhßn và đón nhßn nhß thßc tß chúng là thß, nhß là phßn bên kia cßa cái tôi chß a đßc nhßn bißt hay chß a đßc thßp nhßp, cß chúng nßa cũng sß có thß trß thành phßng thß cho sß thßng tßn, tăng trßng, hòa nhßp vßi thß gißi bên trong chúng ta, vßi ngßi phßi ngßu,

vái thá giái bên ngoài. Đáu cáp bách hán, và trác cá sá nhìn nhán và đán nhán tha tánh, là nhìn nhán và đán nhán chính chá thá tánh cáa mánh.

“Hãy yêu tháng chính mình” là mát mánh lánh cũng mánh mánh “hãy yêu tháng ngáng i thân cán cáa mánh”. Đáng hán, chính tình yêu đái vái bán thân là nán táng cho tình yêu đái vái tha nhân.

Nhá thá, đáu quan tráng là cán phái ý thác vá chính căn tánh cáa mánh, vá chính lách sá đái mánh trác khi có sá gáp gá tha nhân, trác khi đách thân tán bác đán chá chán láa tha nhân: cái gì đã khuáy đáng tôi trong chán láa này váy? Có lá chẳng mát nhu cáu tình yêu không đác hay không thá tháa mán? Tán trình tráng thành nhân cách cáa tôi có trái qua nháng bác tán tăng tráng êm á hay không? Có lá tôi đã phóng chiáu lên con ngáng i cáa tha nhân nháng thác tái không thành đát cáa tôi, nháng khát khao không tháa mán, nháng hoài bão không thác hián đác cáa tôi chẳng? Tôi có xu háng phá thuác vào ngáng i kia, hòa tan mình vái ngáng i kia không? Tôi có biát sáng khoáng không gian và thái gian riêng cáa tôi mát mình không?

Náu nhá chúng ta ván còn cháa đát tái tráng thành nhân cách đá mác, và mát khi ta ý thác vá đáu áy, ta có thá sá đát đác nhá sá giúp đá quý giá cáa bán mình, ván là mát nguán suái mái phái tán đáng. Vá đáu này, không há có nháng con đáng tát đá dái, không thá tránh né đi con đáng áy náu ngáng i ta muán có mát cuác sáng hôn nhân hánh phúc.

Đôi khi chính vì mát trong hai ngáng i, hoác cá hai ngáng i, không nhìn nhán mình thiáu tráng thành, mà khián cho cuác hôn nhân thát bái.

3. Đái sáng tánh đác không đác tháa mán

Ván đá tánh đác luôn luôn là kát quá cáa mát lách sá. Và trong lãnh vác ráng lán này ngáng i ta cán phái tìm chìa khóa đá đác nhá má đái dián vái mái hoàn cánh hôn nhân khó khăn do hiáu lám hoác không tháa mán trong lãnh vác này.

Mái cá nhân có nguán gác không bái tá mát cá nhân khác, mà bái tá mát đôi (vá cháng), và vá mát tâm lý đáa trá háp thu không chánguyên máu cáa ngáng i cha và cáa ngáng i má, mà còn háp thu cá cái nguyên máu cáa quan há liên vá, giáa mát ngáng i đàn ông và mát ngáng i đàn bà nhá là mát đôi vá cháng. Do đó, chúng ta hiáu tái sao lãnh vác tánh đác lái hát sác phác táp và tái sao lái sáng tánh đác cáa mát ngáng i tráng thành bác lá nháng gì mà ngáng i áy đã sáng và háp thá đác tá cha má trong tuái áu thá và suát thái gian niên thiáu và tuái trá. Bái thá, có ai đó đã nói ráng “cách thác đá báo đám tát nhát cho mát cuác hôn nhân hánh phúc và mát đái sáng gia đánh hánh phúc là làm sao đá đác sinh ra tá mát cuác hôn nhân hánh phúc”. Hán là náu ta lán lên trong tình yêu tháng cáa cha má đã sáng mát cuác hôn nhân hánh phúc, náu ta đã háp thá đác mát giáo đác vá giái tánh mát cách hài hòa, thì ta sá đá dàng đi đán chá cháp nhán căn tánh vá tánh đác cáa mình và gáp gá ngáng i bán khác giái kia hán rát nhiáu. Thá nháng ta đâu có thá tác đáng lên trên mát quáng đáng đã đi qua. Nháng hiáu đác sá quan tráng nán táng cáa mát đái sáng tánh đác hài hòa, lành mánh, vui tái cho hánh phúc láa đôi đã là tát lám rái; bái lá nhá thá ngáng i ta sá chú ý, lo láng, tích các tìm cách phát trián hán náa sá đáng đáu, đáng cám vá tánh đác.

Trác hát, có nháng thác hành tánh đác nhá mát thá quyán lác áp đát trên ngáng i khác hoác chánh là mát kiáu hành lác. Nháng kiáu đó không dián tá tình yêu cũng không làm cho tình yêu ra hoa. Chúng còn xa lá lám vái tình yêu đích thác.

Ngáng cái, có mát sai lám ngáng i ta hay váp phái xuát phát tá mát lái giáo đác có xu háng đàn áp tánh đác trên bình dián luân lý cũng nhá tôn giáo, và là nguán cho bao nhiêu đau khá cáa con ngáng i. Sai lám đó chính là á chángáng i ta không coi tráng sá đáng cám cáa đôi bán vái nhau vá tánh đác. Ván còn tháy á đây đó quan niám nghĩa vá vá cháng, mát quan niám cá xáa há má cho tháy mát tình cánh thá đáng buán tá. Ngáng i ta ván còn có thái đá phán vá, vái xu

hàng ngày chúng ta và chúng ta, học duy lý hóa và đè nén, khả năng tính dục của con người. Họ che đậy nỗi sợ hãi phải chấp nhận mình như là một con người có giới tính và sống tính dục của ta cách viên mãn trong cuộc sống và người bạn đời. Thật ra, ý nghĩa của giao phối hôn phối giữa một người nam và một người nữ, dù cho chúng ta giao phối yêu thương giữa con người và Thiên Chúa, đức bác ái đầy đặn, lời nói yêu thương mang một ý nghĩa đầy đặn, khi chiêu kích tính dục trong quan hệ vợ chồng đức coi trọng như là tiền đề cho một sự phát triển bình thường của quan hệ theo nghĩa yêu đương” 2.

Một đôi bạn mà không sống hòa điệu vui tươi để cùng tính dục, sự thắm thía nỗi buồn của một tình yêu “bóng mờ” trong tình yêu, sự kinh nghiệm sự thảnh thơi của những nỗi đè nén, nỗi cay đắng của bao cảm xúc đã không thể bộc lộ, tình héo khô nỗi niềm của giấc không có hạnh phúc sống. Sự không hài lòng không thể không phản ánh trên toàn bộ cuộc sống vợ chồng, bởi lẽ một quan hệ tính dục không mãn nguyện và bộc lộ cách này cách khác sẽ trở thành một thói quen ngăn trở xây dựng một tình thân mật vợ chồng và một tâm lý, khi dễ đem lại một sự thảnh thơi và thành tựu nào đó cho cả hai vợ chồng.

“Sex dĩ nhiên không phải là tất cả mọi sự, nhưng nó là chất xúc tác cho những chuyện khác. Và sự dĩ nhiên của chuyện khác có chất tất yếu của như thế là như sex hoạt động tốt, cho nên tính dục cũng là hòn đá tảng vàng để đo lường toàn thể của một mối quan hệ. Khi tính dục hoạt động tốt, con người sẽ khác đi, bầu khí tình cảm người ta cảm thấy trong một mái nhà bằng gỗ là bầu khí tươi sáng, khuây khỏa và vui tươi.” 3

Đó có phải là một nghịch lý chăng? Hay một sự khiêu khích? Có lẽ không hẳn như vậy. Bởi cũng có những xét sau đây cho rằng: trong những cặp hôn nhân chính sự để đi vào với nhau với tính dục có thể đã khỏa lấp những hoàn cảnh khác không tích cực và có thể thúc đẩy hôn nhân tiếp tục đi tới; đang khi một tình yêu xuyên suốt nào mà thiêu sự hài hòa thân mật vợ chồng như thế, không có một sự để cùng trên lý trí, quan hệ vợ chồng khó có thể giữ được bền vững.4

-----
1 J. MARRONCLE, Coppie in crisi, Elle Di Ci, 1991.
2 L. ANCONA, La psicologia dell’amore e del dis-amore coniugale, in Nuova Enciclopedia del Matrimonio, Queriniana, 1988, 77.
3 C. DASTOLI, “Una sola carne, due persone distinte: la sessualità nel matrimonio”, in Il legame matrimoniale tra crisi e speranza, Vita e Pensiero, 1989, 115.
4 W. PASINI, Intimità, Mondadori, 1990.

BÀI 3: NHỮNG CẶN GIÔNG, BẢO TỒN CHỨC CHỨC ... (2)

4. Không thể tách ly khỏi bóng dáng của cha mẹ
Một đôi bạn nếu như muốn sống thực sự cuộc sống lành mạnh đôi của mình phải luôn hướng tới sự tách ly khỏi hình bóng của cha mẹ. Người ta thường quá xem như sự tách ly khỏi cha mẹ về mặt lý cũng như về tâm lý. Đó có thể trở thành nguyên do (có khi kín đáo và không để lộ ý thức) cho những

khäng hoäng sâu xa trên hành trình hôn nhân cäa đôi vä chäng trä. Ngä i ta cäm thäy bät an nghĩ räng cuäc säng läa đôi cäa mình chäa bao giä thät sä bät đäu và càng không cäm thäy nä triän nä mät cách riêng tä và đäc läp đäi väi bóng dáng cha mä.

“Ngä i đàn ông sä läa bä cha mình và mä mình” đây hän không chä là mät läi mäi ra đi, đi ra khäi nhà cha mä đä täo mät mái nhà khác. Läi mäi gäi kinh thánh này còn vang väng nhäng ý nghĩa khác xa hän, mäi gäi mäi ngä i đàn ông và ngä i đàn bà, tä cäi thâm sâu nhät, tách ly hoàn toàn ra khäi các đäng đä sinh thành mình, đä có thä gäp gä tha nhân väi ý thäc hoàn toàn vä tängä cäa mình.

Hôn nhân thäng đäc đänh nghĩa nhä là mät cuäc phiêu läu khäi đäu tä lúc nói läi äng thuän cách công khai, mät cuäc hành trình sä phäi đän đän mät sä tách ly trong näi tâm khäi hình bóng cäa cha cäa mä. Đäu chính yäu không phäi là tách ly đä mà quên, nhäng đä có khä năng biän đäi nhäng khuôn mät đó trä nên mäi trong näi tâm cäa mình và viäc näi tâm hóa đó phäi nhiäu läm đä làm phát sinh mät tängä mäi tä nhäng hình bóng đó. Nhäng hình änh cäa cha cäa mä yä sä đäc säng mät cách mäi mä và cách khác väi träc.

“Đôi khi ngä i ta nghĩ là đã cä i mät ngä i đàn ông cäa đäi mình nhäng ngä i ta läi tái täo cho anh ta nhäng tiäp xúc vä vä cäa ngä i mä. Hay ngä c läi, ngä i ta nghĩ là đã cä i mät ngä i phän cäa đäi mình nhäng läi tái täo cho cô nàng mät läi giao tiäp bä bäc cäa ngä i cha.”

Có khi khuôn mäu cäa cha mä, và mät cách đäc biät khuôn mäu cäa ngä i mà đã đä läi trên ta mät đäu uän sâu đäm nhät trong suät thäi kä ta län đäy, tän täi näi mät trong hai ngä i bän đäi sâu đän näi đäc tái täo läi trong thäc täi gia đình mäi väi cũng mät cung cách cä xä häng ngày yä nhä thä. Và còn hän thä näa, khuôn mäu yä xuät hiän khi ngä i ta giáo đäc con cái qua sä tái hiän läi cùng nhäng khuôn văn hóa và qui täc giáo đäc xäa. Tä đó có thä näy sinh xung đät näi đôi bän, bäi lä ngä i ta cäm thäy căn tính mäi cäa đôi bän không hä triän nä, mà chä đän thuän là tái hiän trä läi nhäng gì träc đây mät trong hai đôi bän đã tham đä. Đó chä là mät cái tiän sä không đäc xét läi, không đäc đäi mäi, không sinh ra tä thäc täi mäi cäa vä chäng, mät tiän sä mà ngä i bän đäi kia nhä kä ngoä i cuäc.

Đäc läp đäi väi cha mä vä mät tâm lý quä thät không phäi đä dàng còn bäi mät lý do näa. Khi bät đäu mät cuäc hành trình theo häng tách ly nhä thä đó, ngä i ta thäng cäm thäy ít nhiäu mäc cäm täi läi và phän bäi nhä thä mình đã “bä räi” đäng bäc sinh thành. Đäng khác, “chängä i nào có can đäm và säc mänh tách ly đän khäi nhäng ngä i khác, kä cä cha mä mình, đä thä hiän chính mình cách đäy đä, mäi có thä tìm thäy läi đäc ngä i khác và chính mình trong khuôn khä cäa mät tình yêu däng hiän chä không phäi là cäa mät thä vä kä đäc che đäy”¹. Theo nghĩa đó, läi mäi gäi cäa Thánh kinh thät ý nghĩa và cäp bách: “Con ngä i sä läa bä cha mä mình và cä hai sä nên mät xác thät” (St 2,24).

5. Nhäng bät trung

Sä bät trung, là đäu vän thäng xuyên bào mòn quan hä vä chäng. Träc hät, là sä bät trung tinh vi và häng ngày đäc thäc hiän gän nhä là không cä ý, và xem ra không gäp phän gì quan träng cho hành vi phän bäi, nhäng ngä c läi, chính vì nhä nhät và tinh tä mà nó đän đäc khoét thành nhäng hä sâu ngăn cách.

Mät hình thäc đäu tiên cäa sä bät trung thäng nhät là sä bät trung cäa nhäng kä không bäc vào täng giao. Läi nói có thä là đäu chä cäa sä trung thành, mà cũng có thä là cäa sä bät trung näu chúng không thäc sä ăn khäp väi cäm giác và tình cäm cäa chúng ta. Räi thỉnh läng cũng thä, đó có thä chät chäa sä trung thành hay bät trung. Mät thái đä thỉnh läng không nói nhäng kèm theo nhäng cä chä yêu thäng hay tän täy thäng nhät väi sä chia sä đäy đä nhäng tình cäm là mät sä thỉnh läng trung thành. Mät sä thỉnh läng do không biät bäc lä bäng läi nhäng tình cäm nhä giän đä, thù ghét, phäc täng tä ý hay miän cäng, muän gây hän mà không bäc phát

đồng c, không chia sẻ qua nhúng c ch yêu thng hay có trách nhiệm, là một sự thịnh lng ch t ch a b t trung c n tr thi t l p m i t ng giao.

Do đó sự b t trung có thể nảy sinh do thi u t ng giao sâu đ m trong cuộc sống hàng ngày, cũng như có thể nảy sinh do thng xuyên thi u sự chia sẻ và nh t là thi u sự đ u dàng nhân h u và đ ng c m. Sự b t trung cũng nảy sinh khi m i quan h b tàn phá do tràn ng p nh ng khó khăn hay ng c l i do sự đ u đ n bu n t c a cuộc sống hàng ngày. Nó là một t m màn che ph làm mờ nhòa m i sự và làm m i sự c màu nh t phai, đó là sự đ u đ n nhằm chán c a cái thng nh t, là tuy n đ ng thng bằng không m t chút g n g nh p nhô đe đ a, n u đôi b n không tìm thấy n i mình kh năng tái sinh, đ i m i cung cách quan h . Tình tr ng đó đ c nh n ra khi th y sự m t m i chán chng chi m ng không gian sống c a đôi b n. Càng ngày ng i này càng m t kh năng nhìn ng i kia v i m t c p m t m i; nh ng l i nói yêu thng dành cho nhau tr nên th a đ n.

Đ i t ng c a tình yêu thng có thể đ c thay th đ u dàng b i nh ng th khác nh m t sự né tránh, n i tr n tránh. Chng h n nh công vi c, hay thú tiêu khi n gi i trí cho t i lúc y ch nh là trò gi i trí cho qua th i gian r i r nh, b n bè, nhà c a, m t góc v n kín đáo n i dành m i b n tâm, chăm sóc. Ng i ta không còn nghĩ k s ng bên c nh mình luôn là m t con ng i m i c n ph i khám phá, hi u bi t h n v nh ng khát v ng, hy v ng c a ng i y, cũng nh nh ng th t b i, suy nghĩ th m kín nh t, nh ng c m giác sâu xa nh t c a ng i y. Có thể có cảm đ v m t th b t trung khác: m t ng i đàn ông khác hay m t ng i ph n khác là m t cái gì m i m , kh dĩ làm t i m i l i nh ng l i nói yêu thng đã đi vào quên lãng, kh dĩ làm sống tr l i nh ng c m xúc, nh ng tình c m xem ra nh đã m t.

R i còn có m t th b t trung cụ i cùng, thng ít đ c nh n th y, đó là: ch y theo m t lý t ng đ i đôi b n t ng t ng vi n v ng, không th c t . Lý t ng đó có thể là v đ i t ng ph i ng u mà ta mu n sống v i, do trí t ng t ng đ ng lên m t cách thi u th c t đ n đ k s ng bên c nh ta không th đáp ng và ch u đ ng n i, c m th y mình không x ng h p và đ n đ n ch i t làm b n đ ng hành và nh ng ch cho cái ‘đài t ng ni m’ không t ng đó. Lý t ng cũng có thể là v chính b n thân ta: tham v ng v mình quá cao và quá xa v i so v i th c t c a chính b n thân, so v i c mu n c a ng i b n đ i kia, v n ch mong có m t ng i b n đ n s , c th và có kh năng chia sẻ m t cuộc sống th c t .

Cũng có b t trung trong m i quan h v chng q mãi trong tình tr ng hòa quy n tan hòa vào nhau. Sự tan hòa y tr n l n và tiêu di t các căn tính hoàn toàn khác l v i quan h tình yêu đích th c. Tình tr ng này đ u sao đi n a cũng không thể coi là m t sự trung thành th c sự đ c, vì đó là m t sự trung thành đ i v i m t tình yêu không t ng, ch a h là tình yêu đích th c v n đ c xây đ ng trên nh ng n n t ng khác. B i đó là sự trung thành, xét cho k , c a hai k không có kh năng ch p nh n cô đ n, không có kh năng đ cho ng i khác đ c cô đ n; và nh th là c a hai con ng i ch a có t do th t.

Th t là m t hi u l m đáng bu n n u ta xem trung thành đ c di n t nh m t khát v ng chi m h u, m t quy n luy n b nh ho n, không đ không gian cho ng i kia di n t mình, ho c nh m t thái đ b o b c mu n lo toan m i sự, tiên l i u m i sự, chu c p m i sự, khi n ng i kia không còn gì đ mà khát khao, ch n l a, không còn gì có thể sai l m! M t tình yêu mà nhân danh m t sự trung thành ng t ng t nh th th c ra là m t sự b t trung sâu xa đ i v i đ phóng n n t ng c a m i hôn nhân, m t cuộc hôn nhân nhìn th y trên hành trình yêu thng t do và đ m l i gi i thoát m t c h i cho m i t i m năng và phong phú cá nhân đ c tr n n .

Cũng m t cách y nh v y sự b t trung n mình đ i m i hình th c l thu c. Sự l thu c, có thể là đ i nh ng hình th c cung ng quá đ th a nh ng ti n nghi dù là vì yêu, sự đ u dàng sinh ra nhi u sự b t trung nho nh . Nh ng b t trung t o nên b i nh ng khát v ng không th c hi n, b i

những mong muốn hoài vọng không được chia sẻ, bởi những hành động thực hiện theo những nghĩa vụ chứ không do một chủ nhân nào yêu thương, bởi những lời nói trên môi miệng mà lòng đang đau, bởi những mong đợi mà nhau không được biết và đáp ứng, không được nhận biết, thông cảm, đón nhận.

6. Khi không có tình do

Một bất trung trong tình yêu là một bất trung không đi tìm chính sự tình do của bên thân mình và cũng không giúp người bạn đời kia được tình do. Tình do là một gút ruột quan trọng và khó khăn nhất trong mối quan hệ đích thực, nhất là quan hệ hôn nhân.

Một cuộc hôn nhân trung tín là một hôn nhân có sự cởi mở phóng, đem lòng sự cởi mở thoát, tình do đích thực cho con người. Một người kết hôn mà không lo liệu sự cởi mở phóng mình khi những áp lực, những chế độ bên ngoài lên trên chính mình, và những thực tế không giúp cho người bạn đời của mình cũng được sự cởi mở phóng như thế, thì không trung tín với giao ước, với bí tích. Bởi lẽ chúng ta có giao ước và bí tích thực sự và có sự sống khi hai vợ chồng trao ban cho nhau những không gian để thực hiện các ân huệ mà Chúa Cha đã trao ban cho mỗi người con của Ngài, cách trọn vẹn. Thế nên không có mâu thuẫn giữa trung thành và tình do. Đúng hơn, trung thành là trung thành trong tình do; tình do thực là tình do để yêu thương cách trung thành.

Xác định đâu là những khía cạnh không có tình do trong quan hệ, đâu là những lý do để cuộc hành trình những tình do đích thực trở nên bế tắc và bế tắc, không phải là việc đổ dằn. Tình trạng nội tâm cởi mở hơn thực sự sự tình do đôi khi rất khó xác định, và để cởi mở thoát thì càng khó hơn. Tình trạng này có thể là cá nhân, gần gũi với lịch sử đã qua của mỗi người, hoặc có thể xuất phát từ cách sống và xây dựng đời đôi bên.

Sự tình do mà ta đang nói tới không phải là sự tình do làm theo đức vọng và các mục riêng của mình, cho bằng là sự tình do của tình yêu và hành động. Hành động của mỗi người thực sự là kết quả qui định bởi những hạn chế như hay lòng của cuộc sống hàng ngày ngăn cản người ta thực hiện điều người ta khát mong. Những nhu cầu trí óc và con tim bí mật di chuyển tình do trong không gian của một sự sống và một đức phóng, là điều vốn được chia sẻ bởi người bạn đời kia, thì người ta sẽ không có cảm giác bế tắc áp chế, thù ghét những những chế độ phát bố lộ. Những tâm trạng tiêu cực đó gây ra nhiều thiệt hại cho đời sống hôn nhân và là nguyên nhân cho những hoang vắng sâu sắc, nhất là khi chúng bế tắc nén với cảm giác tâm lý bế tắc chứ không bế tắc để cách tình do.

Đàng khác, chính những gì người ta nói, bàn về tình yêu vốn còn hàm hồ. Bởi lẽ, người ta thực sự nhân danh chính tình yêu sinh chuyển áp chế, làm bầu khí ngột ngạt, với những qui định một chiều. Xác định những điều đó và thoát ra khỏi chúng không phải là đổ dằn. Bởi lẽ những khía cạnh hoà tan vào nhau của ái tình thu hút vào một đức phóng mạnh mẽ và len lỏi sâu xa đến đến có khi sau nhiều năm hôn phối hai người vẫn không thể thoát ra khỏi sự quá lệ thuộc nhau. Người ta cứ luôn cứ nấn thở vào người kia hoặc cứ nấn thở vào người kia phớt lờ mình. Thế những sự phớt lờ thu hút đến đến nô lệ không phải là do sự chế độ của tình yêu đích thực vì trong sự phớt lờ thu hút đó không có tình do chủ nhân nào, không có nhiệt tình tự nguyện đến thân, không có sự dâng hiến của ân ban. Đúng hơn, khi không có khả năng chủ nhân nào khác, người ta không thể bước ra khỏi chính mình, sự lệ thuộc chế độ khi người ta cam chịu không sống đời mình một cách viên mãn được.

Nhiều người bắt đầu cuộc sống hôn nhân với ý nghĩ là, vì tình yêu mà lấy nhau người ta cứ ngỡ rằng tình do sẽ tình do của mình. Bên ngoài, trách nhiệm có xu hướng khi người ta bắt đầu tình yêu và thay thế tình yêu. Người ta cứ ngỡ, sự tình do nội tâm của mỗi người đời người là một bề mặt chính yếu cho sự bền vững của quan hệ vợ chồng. Hôn nhân không phải là một sợi dây ràng buộc thực tế, những mong muốn là một sự hợp nhất tự nguyện và tình do qua tình ngày.

Hôm nay là tôi do làm ta lo sợ, nhứt là khi phải đi nhúng khung suy nghĩ cũ kĩ mà tôi đó nghĩ tôi ta xây dựng cuộc đời và quan hệ với chính riêng mình. Đó là những công lý thuở tiên thiên đàng dùng để chính đức những bất lực và những sự hãi của ta. Sự phải phiêu lưu để tìm tòi khám phá những điều mới mẻ, sự mình không có khả năng chấp nhận những cách thức sống mới và chính bản thân, với những bất định, với những nỗi khác. Thế những, chỉ có con đường sống mới phóng đức những bất định mới có thể sống hiểu thông suốt sự.

Tôi do chỉ cần là có một niềm tin và đó chính là điều đôi khi những tôi ta sự phải chấp nhận. Những sự niềm tin của tôi do của ta và của những bất định mới là trung tâm. Không có tôi do cũng sự không có đạo lý vì không có chính lý và cũng không thể có đức tình yêu. Tôi do ngay trung tâm của cuộc sống của chúng ta, một cuộc sống Thiên Chúa muốn phải đức sống trong tôi do và đã trở nên cái giá của thế giới.

-----
1 M. BERTINI, "Il matrimonio come processo di evoluzione psichica", in L. ANCONA, Nuove Questioni di Psicologia, La Scuola, Brescia.

Bài 4: PHÂN HOÀNG VÀ NG GI A CỘI TÔI

Linh đạo là đức thế giới con người. Tôi đó tôi hỏi làm sao các gia đình thế giới và phân giải cao cấp đức của mình. Làm thế nào để các gia đình nên ra ánh sáng nên chính mình, họ không hèn kém như họ tưởng. Họ thế sự là đức bằng của trời cao mà cũng và sống như phân chú gà trong góc vườn nhà, như câu chuyện "chú đức bằng" của cha Anthony de Mello sau đây: Có những người nhứt đức quạ trở nên đức bằng, đem bỏ vào gà đang ấp trong chuồng. Chú đức bằng con nở ra và lớn lên cùng lứa với đàn gà con.

Có thể suốt đức đức bằng con cho làm những việc mà lũ gà con vẫn làm, và cũng tưởng mình là một gà con. Nó cũng biết đức tìm sâu bọ, cũng kêu gọi các gà mái và cũng quen đức cánh bay lên cao chính họ nên nhà đức. Thế gian thế thoát trôi, đức bằng ta rồi cũng già. Bây giờ kia, nó trông thế một con chim tuy đức bay phía trên nó trong bầu trời lồng lộng thanh thang. Với dáng vẻ uy nghi dũng mãnh, cánh chim bay như những băng giã của cuộc sống phong, chỉ lâu lâu mới khi với nhíp đôi cánh vàng mềm mại của mình.

Đức bằng ta nhìn lên kính hãi. Nó hỏi "cái gì vậy?". Một bầy gà của nó trả lời: "Đó là đức bằng – vua của các loài chim. Đức bằng thuở đức trời cao, còn bầy mình thuở đức một đức t. Bầy mình chỉ là loài gà".

Có vậy, đức bằng ta sống và chỉ như một chú gà vì nó vẫn định ninh mình chỉ là gà. Gia đình phân chiêu chính tình yêu Ba Ngôi Thiên Chúa. Cách riêng, các gia đình Kitô giáo là bí tích của Tình yêu vĩnh cửu.

"Yếu tính và nhiệm vụ của gia đình xét cho cùng đức xác định bởi tình yêu. Bởi thế, gia đình đón nhận sự sống mới, một khả năng và thông truyền tình yêu, là tia sáng phân chiêu sống đức và thế giới cũng như tham dự vào tình yêu của Thiên Chúa đức với loài người và tình yêu của Chúa Kitô đức với Giáo hội Hiên thế của Ngài" (FC 17).

1. Gia đình là hình ảnh của Thiên Chúa Ba Ngôi
Thế giới vậy, chúng ta hãy nghe Thiên Chúa nói khi Ngài sáng tạo con người: "Chúng ta hãy

làm ra con người theo hình ảnh, giống như chúng ta.” (St 1,26). Và “Thiên Chúa sáng tạo con người theo hình ảnh mình, Thiên Chúa sáng tạo con người theo hình ảnh Thiên Chúa, Thiên Chúa sáng tạo con người có nam có nữ” (St 1,27). Thiên Chúa không phải chính mình nên con người như một cá thể như người một thể người đoàn. Chuyền con người là hình ảnh, giống Thiên Chúa không thể bị biến thành cho biến là nên việc làm: Thiên Chúa sáng tạo (creation) sáng, còn con người được sáng tạo nên có khả năng sáng tạo sáng nên người theo nghĩa là sinh sản (pro-creation) một con người mới, tức là “được sáng tạo” với Thiên Chúa. Thiên Chúa sáng tạo con người theo hình ảnh Ngài trong việc tạo người một Giao ước mới. Cấu trúc giao ước này đã được ghi nên tính chất bổ túc cho nhau giữa người đàn ông và người đàn bà. Sự kết hợp và chung sống và tạo người mới và tạo người mới của Tạo Hóa. Khi bà Evà sinh đứa con đầu lòng, bà đã thốt lên: “Tôi đã có được một con người bởi Đấng Chúa” (St 4,1). Trong tạo người mới sáng tạo con người mới đó có bàn tay can thiệp sáng tạo của Thiên Chúa! Đấng cao cả của Giao ước này chính là Đấng Kitô, Con Thiên Chúa làm người, Vị Hôn Phu của Hội Thánh, Người là “hình ảnh của Thiên Chúa vô hình” (Cl 1,15). Sự kết hợp nên một xã hội người mới tạo người đàn ông và người đàn bà là hình ảnh tiên báo có tính tiên tri của một mối liên hệ (bí tích) liên lạc. Đó là sự kết hợp của Đấng Kitô và Hội Thánh. Đấng và đôi bên Kitô hữu, sự kết hợp yêu thương của họ không chỉ là hình ảnh, nhưng còn là chính “hiện thân” của tình yêu Thiên Chúa Ba Ngôi giữa trần gian. Hôn phối của họ là bí tích, nghĩa là một dấu hiệu hiện thân nhìn thấy, nghe thấy, chạm được!

Tình yêu và chung sống và tình yêu gia đình không chỉ là một hình ảnh của tình yêu của Đấng Kitô và của Hội Thánh, nhưng là chính thể hiện của tình yêu này, một thể hiện mang tính bí tích. “Đôi vợ chung sống thu hút nhau, đó là một hình ảnh thể hiện (vì là dấu hiệu bí tích) của mối quan hệ của Đấng Kitô với Hội Thánh của Người” (FC 13). Điều đó có nghĩa là tình yêu và chung sống và tình mến/phối hợp của đôi vợ chung sống hàm ẩn trong đó một thể hiện và vượt xa chính bên thân họ vô hạn, đó là “dấu hiệu hiện thân của chính tình yêu Thiên Chúa” (FC 14).

Với bí tích hôn phối, đôi vợ chung sống nên ra ân sáng của tình yêu của họ, nên ra Đấng là Tác Giả, là Hôn Phu của tình yêu của họ, nên là cấu trúc siêu việt của tình yêu này. Họ khám phá ra mình ở trong một kết hợp thần linh không chỉ liên hệ đến tạo người lại của họ nhưng còn liên hệ đến tạo người lại của nhân loại và cấu trúc lại của Thiên Chúa. Việc đôi vợ chung sống hiện thân hoàn toàn cho nhau hàm ẩn trong đó một sự mở ra với một kết hợp thần ba, là đứa con, nhưng cũng hàm ẩn cách sâu xa hiện sự mở ra trước một ngôi vị thần ba thần linh, là Chúa Thánh Thần, được hiến ban cho đôi bên như hoa trái tình yêu hiến dành cho nhau. Thánh Thần Thiên Chúa là chính sự phong nhiêu của Tình Yêu nên Ba Ngôi đã thành một ngôi vị, chính Ngài cũng hoàn toàn thể hiện sự kết hợp của đôi vợ chung sống nên ban, là một con người và là sự nên kết hợp nên với nhau. Thế nên, có một sự phong nhiêu thiêng liêng của hôn nhân Kitô giáo, vốn luôn đi kèm với tình yêu hôn nhân đích thực, là khả năng cấu trúc sáng tạo một con người mới. Sự phong nhiêu thiêng liêng này làm chung Ba Ngôi hiện diện trong đời sống gia đình và nhập thể trong lịch sử nhân loại qua Giáo hội và thế giới.

Một khi đã trở thành “icôn” (biểu tượng bí tích) trong trật tự “tạo thành mới” như công trình của Chúa Cha và Chúa Con trong Chúa Thánh Thần, gia đình muốn nói rằng sự hiệp thông tình yêu của đôi bên Kitô hữu là một mối liên hệ và hiện thân sáng tạo được của sự hiệp thông vĩnh cửu của Chúa Cha và Chúa Con trong Chúa Thánh Thần.

Tham dự vào sự hiệp thông Ba Ngôi là nên tạo người cùng của gia đình xét như một thể hiện có tính Hội thánh.

Thế nhưng, trên bình diện hiện sinh, “Hội thánh thế giới”, cũng được thể hiện giống như con người mới mới ngời và thế giới, sự không thể hiện hiện thân mình như là một bí tích của Tình yêu tinh tuyền nên

không siêng năng tham dự các bí tích, đức biếu là Bí tích Thánh Thể, Bí tích tui t đnh, và Bí tích Hòa Gi.

2. Tái lái nghách cùng bí tích hôn nhân

Tái lái là gì? Tái là táchái Thiên Chúa Yahvê không cháp nhán Ngài là Chúa cáa Giao ác. Hình thác rõ nhát cáa tái lái là thángáu thán, giái rán cám đáu tiên cáa Tháp Giái, mà các tiên tri tháng xuyên trách máng dân và đôi khi đác coi nhá là nguán gác cáa tát cá mái tái (Xh 20,3; Am 2,4 tt; Kn 14,22-31; Rm 1,18.32). Thánh Kinh, khi đáng hóa lòng ham muán (concupiscentia) vái ngáu táng, cho tháy á chiáu sâu đó chính là tái thiáu “đác tin” làm há háng mái quan há cáa con ngáoi vái Thiên Chúa, không trung thành vái Giao ác.

Tái lái hián lá trác hát nhá mát sá thiáu váng “lòng kính sá Chúa”, xúc phám đán tình yêu cáa Ngài, nhá mát “hành vi cháng lái Thiên Chúa” (Tv 51,5-6). Tái lái làm “gáy vá mái quan há cá nhân giáa con ngáoi vái Thiên Chúa, chá không đán thuán chá là vi phám mát trát tá luân lí hay xã hái, láy mát đá hiáp thông vái Chúa, và nhá thá giao phó sá phán con ngáoi vào trong tay há, phó mác há cho chính há đán đát. Tái lái cáa đôi vá cháng đáu tiên, nguyên máu cáa mái cáp vá cháng khác, là chính sá táchái Giao ác.

1/ “Sá gì Thiên Chúa đã kát háp, loài ngáoi không đác phân ly”. Há tháa vái Ngáoi: “Thá sao ông Môsê lái truyán đáy cáp giáy ly đá mà ráy vá?”. Đác Giêsu báo há: “Vá các ông lòng chai đá đá, nên ông Môsê đã cho phép các ông ráy vá, chá thuá ban đáu, không có thá đâu” (Mt 19,6-8).

Câu trá lái cáa Đác Giêsu chá mát đáu cát yáu nhát: phái khô phác lái quan há vái Thiên Chúa và vái anh em. Vá “ma quá, ká đã đá con ngáoi ngay tá đáu, đã chia rá há vái Thiên Chúa, chia rá con ngáoi vái nhau” (San Massimo Confessore, Epist.2 PG 91, 96-397). Con ngáoi phám tái đã cháng lái Thiên Chúa, tá khác quyán uy tuyát đái cáa Ngài trên cuác sáng mình, chái tá tình yêu trán ván và không cháu váng phác Ngài.

Lái rao giáng cáa Đác Giêsu nhá mát đát con ngáoi tái nhân đái dián vái toàn thá thác tái, là Thiên Chúa, và mái gái há trá lái hiáp thông hoàn toàn vái Ngài. Rao giáng vá ná tha thá và lòng tháng xót Chúa Cha nhá mát đách này. Sá máng cáa Chúa Giêsu cát yáu há tái á viác chián tháng tái lái trong xác thát, đá giao hòa thá gian lái vái Thiên Chúa và giái thoát con ngáoi khái tái lái và sáng cho Thiên Chúa.

Thác tái lái trong đái sáng hôn nhân Kitô giáo xuát phát tá sá chái bá bí tích, chái bá tình yêu bí tích án gái cáa đôi vá cháng Kitô háu. Tá phân ly đáu Thiên Chúa đã kát háp, con ngáoi cũng chái bá uy quyán, tình yêu, không váng phác Thiên Chúa.

2/ “Ngáoi chá ngoái tình”

“Ai ráy vá mà cáoi vá khác là phám tái ngoái tình” (Mt 19,9). “... có nháng ngáoi tá ý không kát hôn vì Nác Trái. Ai hiáu đác thì hiáu.” (Mt 19,12).

Nác Trái đòi hái nháng ngáoi tán háu đán thân đá xa hán giái rán cám ngoái tình. Há cán mát con tim khao khát sá trong sách. Đác Giêsu nói: “Tháy báo thát cho anh em biát: ai nhìn ngáoi phán mà thèm muán, thì trong lòng đã ngoái tình vái ngáoi áy rái” (Mt 5,28). Con ngáoi, sau khi nguyên tá sa ngã đã mát sá nguyên tuyán nguyên tháy, cũng đánh mát luôn ý nghĩa cáa thân xác ván đác đáng nên đá sáng hiáp thông các ngái vá. Con ngáoi làm há háng ngán quá táng cáa thân xác, khi há tháp thân xác xuáng chá còn ham muán chiám háu ích ká chá đá tháa mãn mát nhu cáu tính đác. Nhá thá, tha nhân bá đái xá chá nhá mát đá vát đá tháa mãn ham muán mát trát tá cáa thân xác. Đác Giêsu lên án sá ham muán xác thát này đám rá trong lòng con ngáoi, làm nguy hái đán sá hiáp thông ngái vá.

3/ Tái lái cáa đôi bán Kitô háu mâu thuán vái án gái sáng tình yêu bí tích cáa há. Yáu tính sâu xa cáa tái lái há, hôm nay cũng nhá tá muán đái, là chái bá Giao ác vái Thiên Chúa. Đáu đó

có nghĩa là bỏ quên hay xem nhẹ chi tiêu kích dục thì nếm chửa hôn nhân, là đánh mất cảm thụ của vợ chồng hi vọng của Chúa Kitô ở trung tâm của tình quan và tình yêu của Chúa Thánh Thần, Đấng hợp tác thâm sâu với tình yêu của họ. Một hình thức đầu tiên của tội này, tội ghen ghét cùng bí tích, là tội ghen ghét không chừa đón nhận bí tích khi hai người đã rửa tội quy thuận như một cặp đôi sống với nhau mà không cưới xin, hoặc khi họ quy thuận như một cặp đôi làm đám cưới dân sự. Sự ghen ghét bí tích cũng có thể được biểu lộ qua sự ghen ghét như một người hoàn toàn không còn đến với Bí tích Hòa Giải và Bí tích Thánh Thần nữa.

3. Sám hối trở về với sự phong nhiêu (fertility) bí tích của hôn nhân

Thiên Chúa luôn mời gọi con người sống hiệp thông với Ngài. Nhờ con người tội nhân, kẻ đã “bán làm tôi cho tội lỗi” (Rm 7,14), đã tự ý chấp nhận mang lấy ách đam mê tội tình. Thế nên, muốn đáp lại tình yêu của Thiên Chúa con người tội lỗi của chúng ta phải làm một cuộc “trở lại” (epistréphein), một cuộc hoán cải sự sống để tâm tình sám hối ăn năn (metanoéin). Nghĩa là, vừa có sự thay đổi đời sống thực tế bên ngoài vừa có một sự biến chuyển nội tâm. Chúa Giêsu mời gọi “hãy sám hối và tin vào Phúc âm” (Mc 1,15). Lời mời gọi này gồm có hai mặt. Phép Rửa tội ghi nhận sự thay đổi đời sống ăn năn và đã ghi dấu một lòng dứt khoát dứt tha tội. Thế nhưng, thân phận con người dù đã được rửa tội vẫn mang giòng, vẫn có khả năng sa ngã phạm tội. Bởi thế, họ cần một bí tích và nhận được những hỗ trợ để kéo dài ơn trở lại của bí tích rửa tội.

Đôi vợ đôi chồng Kitô hữu, sự sám hối trở về, phải vừa là thực tế vừa là thiêng liêng, bước lên phía trước hi vọng nhờ những công đức phù hợp với ý muốn của Đức Kitô và trong sự hiệp thông trong Thánh Thần. Ngày nay, những mục tiêu riêng của đời hôn nhân (hợp nhũ, trung thành và mang con cho sống) cần phải được sống đời làm nên một sự sống và sống tính bí tích, tức là đôi vợ chồng và gia đình của họ phải sống làm sao chiếu sáng ánh sáng của Thiên Chúa. Họ không chỉ là một cộng đồng “đồng sống” đón nhận tình yêu của Chúa Kitô, mà còn hơn nữa, đồng sống để chuyển thông tình yêu của Chúa Kitô đến cho anh em mình nghĩa là trở thành một cộng đồng “cùng sống”. Một gia đình truyền giáo.

Sự sám hối của đôi vợ chồng trong tình yêu Chúa Kitô được thể hiện bởi đôi vợ chồng phải có thể và thực sự xuyên suốt với một tác động của Chúa Thánh Thần, vì Thiên Chúa không thể có sự thánh thiện, cũng như sự hiệp thông và truyền giáo. “Phàm ai được Thiên Chúa Khí Thiên Chúa hứa sống đời, đó là con cái Thiên Chúa” (Rm 8,14). Sự phong nhiêu (fertility) mang tính bí tích và truyền giáo của đôi vợ chồng và gia đình là công trình của Chúa Thánh Thần, chứ không phải là hi vọng quá mức của một thái độ duy ý chí, duy luân lý hay do hoạt động của lý trí. Chúa Thánh Thần là nhà nghệ sĩ đời tài năng đúc đôi vợ chồng Kitô hữu theo tình yêu Chúa Kitô, với Hôn Phu của Hội Thánh. Chính Ngài làm cho đôi vợ chồng nên một thể thống nhất của sự phong nhiêu của Ngài, đời gia đình trở nên đời thánh và biểu lộ những bí tích (icône) riêng của Ba Ngôi Thánh.

Kinh nghiệm sự hiệp thông trong Thánh Thần thường kèm theo niềm vui thiêng liêng sâu xa. Đó là dấu hiệu của sự hiệp thông với Thiên Chúa và là nguồn mạch của sự phong nhiêu thiêng liêng của đôi vợ chồng Kitô hữu. Đôi vợ chồng trao hiến cho nhau chính bản thân mình, chính để đó phát sinh niềm vui, bởi không chỉ vì giống hình ảnh Thiên Chúa, mà còn vì nó thực sự và khiêm tốn hàm chứa “Tội Phạm” thần linh: Chúa Thánh Thần, nên bản thân Ngài là sự sống luôn sum sê, Tình yêu luôn tràn ra mãi. Sự ân cần, lòng quan tâm, niềm vui thật sự phát sinh từ đó. Tội Phạm, là đôi vợ chồng, khi suy chiếu sáng lên và làm hi vọng sống hi vọng đời của Đấng Ban Tội Phạm Sống.

Nếu niềm vui của tội phạm là nguồn mạch chiếu sáng ánh sáng của tình yêu mang tính bí tích, thì đời sống của họ làm khô cạn giao ước hôn nhân. Tội phạm nhắc nhở là một niềm buồn và bất bình trái ngược với sự nhiệt thành của tình yêu, một tình yêu do Thiên Chúa Khí ban tặng. Sự sống linh, sự

Suy tư mùa Chay về gia đình

Tác Giả: Ban Mục Vụ Gia Đình TGP Sài Gòn
Thứ Bảy, 04 Tháng 4 Năm 2009 02:15

---

oai trong đời sống chúng, còn đức gii là “con quai gia ban traa”, có thể biu hiin qua mtt vài đuu hiuu nhii chii biit nhìn vào mình, hay buun chán, thiuu kiên đii nh, chii thích tìm cca mii i, bii bê gia đình, thiuu quan tâm đii n con cái, v.v... Đoi bii n cii n chiin thng ttt xuu này bii ng sii cii u nguyii n, thng hii i và hy sinh khii chii. Đó không khác gì triuu thiên cca các bii c tii đii o. Tình yêu toàn hii o là tình yêu chii u đóng đii nh, nhii ng đii ng thii i cũng là niim vui hoàn hii o theo thánh Phanxicô Assisi.

Cuuc chiin đuu cca đoi bii n đii dành đii c sii phong nhiều thiêng liêng trong Đii c Kitô phii i đii ngang qua thii thách cca thii gian, sii nhii n nii i và sii trung thành thii c tii. Yêu mtt ngii i là cho ngii i y thii gian, cho không giii i hii n, vì giá trii vô hii n cca mtt con ngii i, mtt nhân vii, vii t trên sii hii u hii n cca thii gian. Mtt tình yêu triit đii vii ng bii n nhii thii là mtt ánh quang phii n chiuu u tình yêu Thiên Chúa chiin thng sii chii t trong Đii c Giêsu Kitô.

-----
1 VON BALTHASAR, Teologica, III: Lo Spirito della verità, Milano 1992, 131.